

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างแผนการสอนการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลการเรียนภาษาไทยต่ำ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนยางอุ้มวิทยาคาร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีผลการเรียนภาษาไทยต่ำ จำนวน 20 คน การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับประชากรทั้งหมด

3.2 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบที่เรียกว่า The One Group Pretest Posttest Design (จรรยา เสถบุตร, 2526) ดังแสดงเป็นแผนภูมิในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงรูปแบบการวิจัย

Pretest	Treatment	Posttest
O	X	O

O = การทดสอบก่อนการทดลอง

X = การเรียนตามแผนการสอนการเขียนเรียงความ

O = การทดสอบหลังการทดลอง

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนการเขียนเรียงความของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลการเรียนภาษาไทยต่ำ ผลที่ได้จากการศึกษามีดังนี้

1. การศึกษาเอกสารหลักสูตร และคู่มือครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 สรุปได้ดังนี้

ก. การฝึกเขียนเรียงความ นักเรียนได้รับการฝึกเขียนทุกบทเรียน โดยให้เขียนเรียงใหม่ จากแนวคิดและโครงเรื่องที่สรุปได้จากบทเรียน

ข. การฝึกทักษะที่เป็นพื้นฐานในการเขียน เช่น การเว้นวรรคตอน การย่อหน้า ด้วยกิจกรรมการอ่านบทเรียน บทร้อยกรอง

และบทอ่านที่ให้ความรู้เรื่องกลไกการเขียน แต่มีกิจกรรมที่ให้ลงมือปฏิบัติค่อนข้างน้อย

ค. การเรียนรู้หลักภาษาที่เป็นพื้นฐานการเขียน

เช่น การใช้คำ สำนวนภาษา รูปประโยค การแต่งประโยค ในเรื่องดังกล่าว นักเรียนได้รับการฝึกสม่ำเสมอ แต่ยังขาดกิจกรรมที่จะนำความรู้มาใช้ (ดังรายละเอียดการวิเคราะห์คู่มือครูในภาคผนวก ก หน้า 73-77)

2. การศึกษาความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ที่เรียนอยู่โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม ปีการศึกษา 2537 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 240 คน ด้วยการให้นักเรียนเลือกเขียนเรียงความคนละหนึ่งเรื่อง จากเรื่องที่กำหนดให้ทั้งหมด 3 เรื่อง คือ กีฬาที่ฉันชอบ สัตว์เลี้ยงของฉัน และครอบครัวของฉัน แล้วนำผลงานของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์คือ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนคำนำ การเขียนสรุปความรู้ในเนื้อหา แนวความคิด การขยายความ การใช้คำและรูปประโยค การย่อหน้า การเว้นวรรคตอน และความสะอาดเรียบร้อย ผลการตรวจสรุปได้ดังนี้คือ

ก. นักเรียนมีความบกพร่องในการเขียน

เว้นวรรคตอน การย่อหน้า การใช้คำและรูปประโยค การเขียนคำนำและสรุป

ข. นักเรียนมีความบกพร่องในด้านการขาดความรู้ ในเรื่องที่เขียน การเขียนขยายแนวความคิดและความสะอาดเรียบร้อยของผลงาน

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปทั้งสองด้านคือ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนการสอนการเขียนเรียงความ และการตรวจสอบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ มาเปรียบเทียบกันแล้ว นำผลการเปรียบเทียบนั้น มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกการเขียนเรียงความ ดังนี้

ความคิดรวบยอดที่ 1 เรื่องกลไกในการเขียน

ประกอบด้วย การเว้นวรรคตอน การย่อหน้า การใช้คำและรูปประโยค ภาษานุด

ภาษาเขียน

ความคิดรวบยอดที่ 2 เรื่องการรวบรวมข้อมูลโดยการฟังและอ่าน ประกอบด้วยการฟัง และการอ่าน

ความคิดรวบยอดที่ 3 เรื่องการลำดับความคิดในการเขียน ประกอบด้วย การตั้งประโยคจากภาพ การเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราว และการเขียนบรรยายภาพตามลำดับเหตุการณ์

ความคิดรวบยอดที่ 4 เรื่องการเขียนแสดงความรู้สึกและความต้องการ ประกอบด้วยการเขียนแสดงความรู้สึกของตนต่อสิ่งที่สัมผัส และการเขียนแสดงความรู้สึกและความต้องการของตนจากสถานการณ์ที่กำหนด

ความคิดรวบยอดที่ 5 เรื่องการเขียนเล่าประสบการณ์ ประกอบด้วย การเขียนเล่ากิจวัตรประจำวัน และการเขียนเล่าประสบการณ์

3.3.1.2 การสร้างแบบฝึกการเขียนเรียงความ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบฝึกการเขียนเรียงความ โดยนำผลจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นมาจัดเป็นหมวดหมู่ของแบบฝึกการเขียนเรียงความ และได้ศึกษาหลักการสร้างแบบฝึกที่ดี พัฒนาการทางด้านภาษา จิตวิทยาธรรมชาติของเด็กในระดับประถมศึกษา หลักสูตรประถมศึกษา แล้วสร้างแบบฝึกการเขียนเรียงความ นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจ นำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดหมวดหมู่ของแบบฝึกการเขียนเรียงความ
จัดเป็นหมวดหมู่ดังนี้

ก. เรื่องกลไกในการเขียน ประกอบด้วย การเว้นวรรคตอน การย่อหน้า การใช้คำและรูปประโยค ภาษาพูดภาษาเขียน

ข. เรื่องการรวบรวมข้อมูลโดยการฟังและอ่าน
ประกอบด้วยการฟัง และการอ่าน

ค. เรื่องการลำดับความคิดในการเขียน

ประกอบด้วย การเขียนแสดงความรู้สึก และความต้องการของตนต่อสิ่งที่เห็น ชิม ดม และการเขียนแสดงความรู้สึกและความต้องการของตนจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

จ. เรื่องการเขียนเล่าประสบการณ์ ประกอบด้วย การเขียนเล่ากิจวัตรประจำวัน และการเขียนเรื่องที่ตนประทับใจ

2. การศึกษาหลักการสร้างและลักษณะของแบบฝึกที่ดี ได้ศึกษาหลักการสร้างแบบฝึกที่ดี พัฒนาการทางด้านภาษา และจิตวิทยาธรรมชาติของเด็กในระดับประถมศึกษา หลักสูตรประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกการเขียนเรียงความ

3. ดำเนินการสร้างแบบฝึกการเขียนเรียงความ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจ และนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบฝึกการเขียนเรียงความที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2537 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม จำนวน 43 คน และได้ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกการเขียนเรียงความดังนี้

- ปรับปรุงข้อความและประโยคในแบบฝึกการเขียนเรียงความให้ชัดเจนและต่อเนื่อง

- ปรับปรุงคำสั่งในการเขียนแบบฝึกเรียงความให้ชัดเจน

- ปรับปรุงภาษาแบบฝึกการเขียนเรียงความให้ถูกต้องตามหลักภาษา

3.3.1.3 การสร้างแผนการสอนการเขียนเรียงความ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการสอนการเขียนเรียงความ โดยนำแบบฝึกการเขียนเรียงความมาจำแนกเป็นความคิดรวบยอดย่อย แล้วเขียนเป็นแผนการสอนที่ประกอบด้วย ขั้นนำ

ชั้นสอน การทำแบบฝึกการเขียนเรียงความ ชั้นสรุป และชั้นวัดผล แล้วนำไปให้
อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจ ปรับปรุงแก้ไข ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแผนการสอนเขียนเรียงความและแบบฝึกการเขียน
เรียงความ

ความคิดรวบยอดที่	แผนการสอน การเขียน เรียงความ	แบบฝึก การเขียน เรียงความ
1. กลไกในการเขียน		
1.1 การฝึกอ่านและเขียนโดยแบ่ง วรรคตอนและย่อหน้าถูกต้อง ทำให้ อ่านและเขียนได้เร็ว จับใจความ ของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง	แผนการสอนที่ 1 แผนการสอนที่ 2	แบบฝึกที่ 1-4 แบบฝึกที่ 5
1.2 การมีความรู้เกี่ยวกับรูป ประโยคบอกเล่า, ปฏิเสธและ คำถามจะช่วยให้สามารถเขียนเป็น เรื่องราวได้	แผนการสอนที่ 3 แผนการสอนที่ 4	แบบฝึกที่ 6-7 แบบฝึกที่ 8
1.3 การฝึกใช้ภาษาพูดและภาษา เขียนอย่างถูกต้อง จะช่วยให้ติดต่อ สื่อสารได้รวดเร็วและตรง ความหมาย	แผนการสอนที่ 5 แผนการสอนที่ 6	แบบฝึกที่ 9 แบบฝึกที่ 10

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแผนการสอนเขียนเรียงความและแบบฝึกการเขียน
เรียงความ (ต่อ)

ความคิดรวบยอดที่	แผนการสอน การเขียน เรียงความ	แบบฝึก การเขียน เรียงความ
2. การรวบรวมข้อมูลโดยการฟังและอ่าน 2.1 การฝึกฟังจะช่วยให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจและเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา 2.2 การฝึกอ่านจะช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ ความหมายและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้และจะช่วยพัฒนาทักษะการเขียน	แผนการสอนที่ 7 แผนการสอนที่ 8	แบบฝึกที่ 1 แบบฝึกที่ 2
3. การลำดับความคิดในการเขียน 3.1 การลำดับความคิดเป็นประโยค หรือข้อความได้ถูกต้องจะช่วยพัฒนาทักษะการเขียน 3.2 การลำดับความคิดเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ตามลำดับจะช่วยให้ผู้เขียนเรื่องราวไม่สับสนผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง	แผนการสอนที่ 9 แผนการสอนที่ 10 แผนการสอนที่ 11	แบบฝึกที่ 1 แบบฝึกที่ 2 แบบฝึกที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแผนการสอนเขียนเรียงความและแบบฝึกการเขียน
เรียงความ (ต่อ)

ความคิดรวบยอดที่	แผนการสอน การเขียน เรียงความ	แบบฝึก การเขียน เรียงความ
4. การเขียนแสดงความรู้สึกและ ความต้องการ โดยตนเองสัมผัสกับ สิ่งต่าง ๆ ด้วยสายตา จมูกและลิ้น แล้วเขียนความรู้สึกนึกคิดของตนที่มี ต่อสิ่งนั้น ๆ เป็นการรวบรวมข้อมูล เขียนเป็นเรื่องราว 4.1 การส่งเสริมให้นักเรียนแสดง ออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดและความ ต้องการของตน เป็นการฝึกให้ นักเรียนสังเกตรายละเอียด รวบรวมข้อมูลแล้วเรียบเรียงเขียน เป็นข้อมูล 4.2 การเขียนแสดงความรู้สึกและ ความต้องการของตนจาก สถานการณ์ที่กำหนดให้ เป็นการให้ โอกาสนักเรียนได้แสดงออกโดยคิด อย่างอิสระแล้วเขียนเป็นเรื่องราว ตามความคิดของตน	แผนการสอนที่ 12-14 แผนการสอนที่ 15	(ทำแบบฝึกเป็น กลุ่มย่อย) -สังเกตผลไม้และ ตอบคำถาม -ดมกลิ่นผลไม้แล้ว ตอบคำถาม -ชิมน้ำผลไม้แล้ว ตอบคำถาม (ทำแบบฝึกเป็น กลุ่มย่อย) -เกมสอยดาวตอบ คำถาม

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแผนการสอนเขียนเรียงความและแบบฝึกการเขียน
เรียงความ (ต่อ)

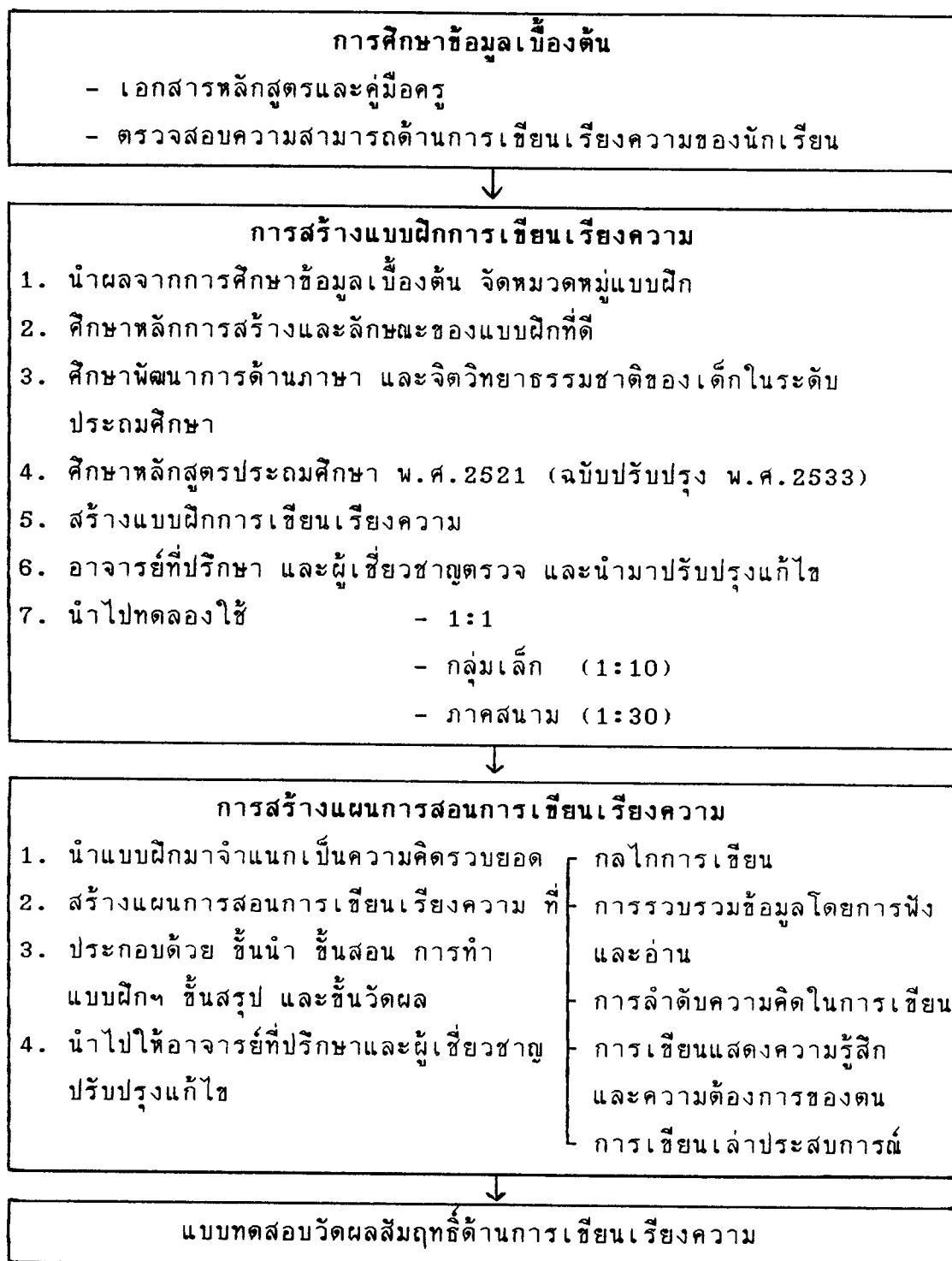
ความคิดรวบยอดที่	แผนการสอน การเขียน เรียงความ	แบบฝึก การเขียน เรียงความ
5. เขียนเรื่องราวจาก ประสบการณ์โดยแสดงความรู้สึกรู้ คิดของตนต่อเรื่องราวที่เขียนหรือ เขียนแสดงความประทับใจต่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นการเขียน จากความรู้ความคิดของตนเพื่อ สื่อสารให้ผู้อื่นทราบข้อมูลและเข้าใจ เรื่องราวที่เราเขียน	แผนการสอนที่ 16 แผนการสอนที่ 17	แบบฝึกที่ 1 (ทำแบบฝึกเป็น กลุ่มย่อย)

3.3.1.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเรียงความ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบของ
สำนักทดสอบกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ปีการศึกษา 2534 เพื่อใช้เป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเรียงความ จำนวน
1 ข้อ เป็นการเขียนบรรยายแสดงความรู้สึกรู้คิดต่อภาพที่กำหนด โดยปรับปรุงเกณฑ์
การตรวจให้คะแนน เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการตรวจ
ให้คะแนนเรียงความ ซึ่งเกณฑ์ที่ปรับปรุงและพัฒนาขึ้นในการตรวจให้คะแนน
เรียงความครั้งนี้คือ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนคำนำ การเขียนสรุป
ความรู้ในเนื้อหา แนวความคิด การขยายความ การใช้คำและรูปประโยค

การย่อหน้า การเว้นวรรคตอน และความสะอาดเรียบร้อย

จากขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัยดังกล่าวข้างต้น
สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 5 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.3.2.1 ทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ผู้วิจัยได้ทดสอบนักเรียนก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเรียงความในวันที่ 14 กรกฎาคม 2538 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบเอง โดยใช้เวลาในการสอบ 60 นาที นำผลงานของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ปรับปรุงแล้ว คะแนนที่ได้เป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนก่อนการทดลอง

3.3.2.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นระหว่างวันที่ 17 กรกฎาคม 2538 ถึงวันที่ 25 สิงหาคม 2538 รวมเวลาทดลองสอน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงกำหนดการสอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัน	วันที่	เวลา	หมายเหตุ
จันทร์	17, 24, 31 ก.ค.	08:30-09:30 น.	14 ก.ค.
	7, 14, 21, 28 ส.ค.		ทดสอบก่อนเรียน
พุธ	19, 26, ก.ค.	08:30-09:30 น.	28 ส.ค.
	2, 9, 16, 23 ส.ค.		ทดสอบหลังเรียน
ศุกร์	14, 21, 28 ก.ค.	08:30-09:30 น.	
	4, 11, 18, 25 ส.ค.		

3.3.2.3 ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองสอน ผู้วิจัยได้ทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับที่ใช้ก่อนการทดลอง แล้วนำผลงานของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ปรับปรุงแล้ว คะแนนที่ได้เป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนหลังการทดลอง

3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง